

Становище

от доц. д-р Кристиян Стоянов Хаджиев, НБУ, Департамент „Бизнес администрация“,
професионално направление 3.7 „Администрация и управление“,
научна специалност 05.02.20 „Социално управление“

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен
„доктор“, професионално направление 3.7 „Администрация и управление“,
научна специалност : 05.02.20 „Социално управление“

Автор на дисертационния труд: Георги Събинов Текев, докторант на самостоятелна подготовка в
Департамент „Бизнес администрация“, НБУ

Тема на дисертационния труд: „Съвременни форми на организация и управление на
университетската институция. Преходът към предприемаческо – мрежови университет“

Становището е изготвено съобразно Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за прилагането на този закон и Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Рецензията на дисертационен труд е в обем от 233 стандартни страници основен текст и списък на литературни източници, който включва 66 заглавия и нормативни документи, от които 23 - на кирилица; 43 - на латиница. Работата съдържа **34 приложения**.

Дисертационният труд „Съвременни форми на организация и управление на университетската институция. Преходът към предприемаческо-мрежови университет“ е върху проблем, който е с нарастваща значимост за управленската теория и практика и чието изясняване има съществен отпечатък върху вземането на адекватни управленски решения в мениджмънта на съвременните университетски институции.

Още в началото искам да подчертая, че докторантът е приложил **системен подход** при разработването на дисертационния труд - на основата на задълбочен анализ и интерпретация на умело подбрана литература и автори в областта на управлението и университетския мениджмънт (първа глава) е разработена методология и инструментариум на дисертационното изследване – модел на предприемаческо-мрежови университет (втора глава) и е направен анализ на емпиричните данни и обобщение на резултатите от него (трета глава). Дисертационният труд е **балансиран**, разглежданите въпроси са изложени в тяхната логическа последователност и обвързаност, стилът на изложението е научен, техническото оформление е отлично.

Уводът на дисертационния труд съдържа всички необходими „реквизити“: убедителна обосновка на проблема и неговата значимост; ясни и точни формулировки на целта и задачите; на обекта и предмета на изследването; аргументация на избора на изследователски подходи и методи.

Целта и задачите са обвързани и състоятелни и напълно съответстват на темата на докторския труд. Основната изследователска теза е формулирана точно и са изложени мотивите за извеждането ѝ. Изяснени са причините за избора на изследователски подходи и методи: системен и емпиричен подход, метод на анализа и синтеза, сравнителен метод, използваният емпиричен инструментариум – **участие в процеса на създаване и развитие на НБУ; проучване „in situ“** на Universita Degli Studi Di Bologna, Италия и University of Surrey, Великобритания; **контент анализ** на предприемачески университети в САЩ и Европа, както и на вътрешно-фирмени документи на НБУ; **интервюта** с представители на студенти, преподаватели и администрацията на НБУ,

изследваните чужди университети, бизнеса, образованието и културата. В уводната част накратко е представена и степента на разработеност на проблема и възприетите ограничения.

От казаното дотук стигам до заключението, че пределната яснота на докторанта по посочените по-горе въпроси, е една от предпоставките за високото качество на целия дисертационен труд.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В съответствие с формулираната цел и детайлно изведените задачи е изградена структурата на дисертационния труд.

В *първа глава* напълно логично са систематизирани, обобщени и доразвити теоретичните постижения в научната литература в областта на университетския мениджмънт. Авторът е идентифицирал основните характеристики, проблеми и новите тенденции в ефективното управление на университетската институция. Съвременните политики за развитие и системите за висше образование са изследвани в два аспекта – теоретичен и практически на базата на европейските перспективи и българския модел. Предложена е класификация на политиките и системите за висше образование – първите през призмата на количествените, структурните и организационните характеристики на системите, вторите - от гледна точка на управлението. Високо оценявам прецизния подбор на множество научни публикации в изследваната област и уменията на докторанта за тяхното представяне и **критично интерпретиране**. Позоваванията и цитиранията са коректни.

От първа глава става ясна степента на разработеност на изследователския проблем и се формира теоретичната база, въз основа на който докторантът извежда основната и опорните хипотези. Изложението в първа глава изцяло е подчинено и фокусирано към теоретичното обосноваване на тезата. Изводите, до които достига докторантът са резонни, подкрепени със солидна аргументация. Изследването в първа глава е много задълбочено и представлява необходимата основа за разработване на методологията на емпиричното изследване.

Основен резултат от първа глава: На базата на широкообхватен и задълбочен исторически преглед и анализ на теоретико-методологичните аспекти на управлението се разработва „стратегическа рамка на развитието“, чрез която се прави типологизация на съвременната университетска институция през призмата на основните елементи в стратегическото им развитие – мисия и ценности, академична свобода, институционална автономия и отговорност, организация и управление, финансиране и финансово управление. Извежда се необходимостта от промяна в действието на университетите в посока на „предприемачески“ университет.

Втора глава представя и обосновава разработената от докторанта методология и инструментариум на дисертационното изследване. Последователно са представени:

- Предприемачеството и предприемаческата икономика чрез **иновацията** като основен инструмент, предприемаческият мениджмънт като политика и практика, предприемачът – чрез мотивите, функциите и задачите в управлението;
- Логиката и технологията на изследването, в т.ч. е направена сериозна обосновка на предложената концепция за **нов организационен модел на университетска институция** на базата на предприемаческата икономика;
- Изведен е моделът **на предприемаческо-мрежовия университет**, който функционира като **преходен модел** (компромисна система за управление) от “академия-колегиум” или бюрократичен тип институция към предприемачески. Авторът използва механизмите на предприемаческата икономика, теоретичните постановки и възгледи за развитието на университетската институция, както и практическите резултати от функционирането на предприемачески ориентирани университети, за да изведе основните характеристики на неговата стратегическа рамка.

Основен резултат от втора глава: Разработена е оригинална концепция - модел на **предприемаческо-мрежовия университет**, който съществува в мрежа и развива многостранност на връзките си - вътре в себе си и с външната среда - йерархични, пазарни, екипни и състезателни

за организация и управление на университетската институция. Изведени са основните характеристики (индикатори) на предприемаческо-мрежовия университет, систематизирани и представени в т. нар. от докторанта „**стратегическа рамка на развитието**“.

В Трета глава е представен анализ и интерпретация на резултатите от изследването, в т.ч.:

- Детайлен анализ на елементите на стратегическата рамка на НБУ (мисия, академичен профил, организационна структура, управление на процесите и връзка с външната среда) чрез критериите и показателите за **предприемаческо-мрежовия университет** – иновативност и лидерство, приложимост на резултатите от дейността – образователна и изследователска, обществено влияние на институцията, организация и управление с характеристики на предприятие;
- По категоричен начин докторантът доказва основната теза на изследването чрез системен анализ на формулираните пет хипотези;
- Обобщава основните изводи и препоръки на базата на емпиричното проучване. Изводът, който се налага е, че съществуването в мрежа и влиянието на обществената среда променят вътрешно затворената социална система на университета и насочват нейното развитие към организационен модел, който генерира повече обществени усилия и енергия. За системите в преход и в условията на българската културна идентичност единствено възможния **компромисен модел за ефективно управление е предприемаческо-мрежовия университет.**

Основен резултат от трета глава: Аprobация на характеристиките на теоретичния модел към конкретна институция - Нов български университет. Докторантът доказва възможността за успешно развитие на модела на предприемаческо-мрежовия университет в специфичните условия на българската социо-културна среда.

Резултат на дисертационното изследване: потвърждаване на формулираните изследователски хипотези и **основната дисертационна теза.**

3. Описание на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд представлява сериозно научно изследване на актуален и значим проблем, свързан с организацията и управлението на университетска институция в условия на динамична среда и непрекъснат натиск за промени. Съдържанието на дисертационния труд и резултатите от самостоятелно осъщественото изследване дават основание да се открийт следните научни и научно-приложни приноси:

- В резултат на изследване, анализ и обобщаване на теоретичните постановки е конкретизирана и доразвита същността на модела за предприемаческо-мрежовия университет;
- Разработен е нов организационен модел на университет в преход от институция към предприятие, като се идентифицират основните характеристики на неговата стратегическа рамка;
- Аprobацията на модела в реална среда по категоричен начин доказва възможността за успешно развитие на модела на предприемаческо-мрежовия университет в специфичните условия на българската социо-културна среда;
- Разкрити са тенденциите в развитието на съвременните университетски институции и се предлагат нови решения за въвеждане на планираната промяна в българските социо-културни условия;

4. Въздействие на дисертационния труд върху външната среда

По темата на дисертацията са направени четири публикации в специализирани издания, което свидетелства, че редица от идеите и изводите формулирани в изследването са достъпни до професионална аудитория.

5. Оценка на автореферата

Представеният автореферат отразява коректно съдържанието на дисертационния труд. В него в синтезиран вид са изложени основни моменти от дисертацията: обща характеристика; съдържание и постройка на работата; научни приноси; публикации по въпросите на дисертационния труд.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

- Какви са основните проблеми при внедряването (прилагането) на модела на предприемаческо-мрежовия университет в българската социална практика? Преходът от институция към предприятие изисква **промяна в ценностната система, организационната култура**, начина на мислене и **вътрешните нагласи** на участниците в академичната общност. Каква е ролята на лидерите в този процес?;

7. Заключение

Дисертационното изследване е разработено на съвременно теоретично равнище и се базира на резултати от представителни емпирични проучвания. Докторантът демонстрира квалификационни способности за комплексни научни изследвания в областта на социалното управление. Направените констатации и дадените оценки в становището показват, че дисертационният труд отговаря напълно на задължителните законови изисквания на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, както и на вътрешната нормативна база на НБУ.

Обобщавайки всичко казано по-горе, считам, че дисертационният труд „Съвременни форми на организация и управление на университетската институция. Преходът към предприемаческо – мрежови университет” е с високи теоретични качества и практическа приложимост, съдържа ясно очертани научни приноси моменти, което ми дава пълно основание да дам положителна оценка на доктората и да предложа на членовете на Научното жури да присъдят образователна и научна степен „доктор”, по научна специалност 05.02.20 Социално управление на Георги Текев.

София,
01 септември, 2015 г.

Рецензент:
/доц. д-р Кристиян Хаджиев/